

NOVINE

Pobožen, družbeni, pismeni list za vogrske Slovence.

PRIHÁJA VSAKO NEDELO.

Cena Novin za leto je vsakemu na njegov naslov 8 K.
Skupne od deset vec 6 K.
Naročniki k Novinam brezplačno dobijo vsaki mesec
„Marijin List“ i na konci leta „Kalendar Sroa Jezusovoga.“

Cena odnoga drobca je doma 10 filerov.

VREDNIK :

KLEKL JOŽEF

pleb. v Dolencih, NAGYDOLÁNY, Vasmegeye.

K temi se more pošlati naročnine i vel dopisi, ne
pa v tiskarno ali v Crenšovce.

Lastnik i izdajatelj Novin i Marijinoga
Lista je Klekl Jožef vp. pleb. v Crenšovcih, Cserföld, Zalamegye.

Nedela sv. Trojstva

Po svojem vstani je Jezuš ešče 40 dni na zemli ostano. Apoštolom se je večkrat skazo. Kak se vu denešnjem evangelijomi čte, skazo se je Jezuš i pravo: Dana je meni vse oblast na nebi i na zemli. Idoči zato včite vse narode, krščavajoči nje vu imeni Oče i Sina i Dūha svetoga i včite je, naj vse zdržijo, šterakoli sam vam pravo. Dana je meni vse oblast, je pravo Jezuš. S smrtjov si je kŭpo, kŭpo si je za lastno človeči rod. Apostole je poslo k vsem narodom, ar so vsi odkŭpleni, pozvani vu matercerkev. I kak stopijo vu matercerkev? Po krsti. I kak bodejo vredne kotrige matere cerkvi? Či zdržijo zapovedi. „Ne poslušavci pravde so pravični pri Bogi, nego nasledniki pravde bodejo spravičani.“ Rimlj. 2. „Liki je telo brezi dūha mrtvo, tak je i vera brezi del mrtva“ Jak. 2.

Na dale je pravo Jezuš apoštolom: Jas sam s vami do skončanja sveta. Jezuš je večkrat obečo apostolom Dūha, ki de je včio, troštao, tak te reči se razmijo, da Jezuš vu Dūhi, s kem je eden, ostane s apoštolami. To obečanje je ne samo apoštolom dano, da so oni kratki čas živeli, nego i njihovim naslednikom. Zato pa maticerkev pravo Jezušovo vero obdrži, prave sakramente deli do skončanja sveta, ne more zabloditi, ar pri njoj je Jezuš.

Ešče nikaj od sv. Trojice. Eden je Bog. Tri so peršone. Oča je Bog, Sin je Bog, sv Dūh je Bog. Oča je sveti, Sin je sveti, Dūh je sveti, pa je samo eden sveti Bog. Oča je vsemogoči, Sin je vsemogoči, Dūh je vsemogoči, pa je samo eden vsemogoči Bog . . . Oča je od vekomaj, Sin se je od vekomaj od Oče narodo, sv. Dūh od Oče i Sina shaja, on je Duh Oče i Sina. Oča nas je stvoril, Sin nas je odkŭpo i Dūh

sveti nas posveto. Sv. Janoš piše: Trije so jo, ki svedočanstvo činijo vu nebi: Oča, Reč i Dūh sveti.

Vu svetom Trojstvu vidimo veliko edinost. To edinost je Jezuš i nam nihao, za to se je molo i na slednoj poti. Kda je slobod jemao od apoštolov, je pravo i molo se je Oči: kak sva miva dva edno, tak naj bodejo apoštolje . . . krščeniki edni. Apoštol pravi: Eden je Bog, eden je krst, edna je vera. Vu velkom smo edni, edno verjemo, vu malih delah pa razno nam idejo poti. S drugimi, s tūhincami smo dobri, s sosedami pa ne moremo vŕpiti. Mir mejte vu svojih držinah, vu vesi.

Bojna.

Pisali smo že, da je z Rumunijov sklenjeni mir. Rumunija odstopi Bolgariji tisti del Dobrudže, šteroga je dobila po balkanskoj bojni l. 1913. Odstopi od ostaloga dela do donavskoga zliva, ka je zdaj skupna last centralnih držav. Rumunija zgubi svoje morsko obrežje. Na Donavi jo stražijo naše bojne ladje. Za vse to pa dobi medlo vŭpanje, da se polasti Besarabije, či njoj Ukrajna pusti. Zito, pšeniso de nam mogla dati za 38 lei (1 lei je 1 kor), kukurco 29 za lei. Petrol monopol bode. Naše zvezne države nastavijo delniško (akcijalno) društvo, štero de na rumunskoj zemlji iskalo petroli, asfalt i tam obdelavalo. Rumuni dŭ mogli drva dati fabrikam. Treseti let tak bode. Kak dugo te mir trpo? Ponižani ne odpusti, stare krivice se ne pozabijo, je že staro delo. Bivše kotrige ukrajinske rade hujškajo proti Nemcom i trdijo, da namenijo Nemci Ukrajino oropati.

I od drugoga pisma našega krala pišejo augluški časniki, vu šteroj je,

prej, piso naš kral, da Nemčijo naguču na sklepanje mira, ču do francozi zadovoljni s Elsas Lotringov. Predsednik francoški je predlago, naj avstrijska monarkija za Silezijo taljanom pusti Trst i Trentino. Naš kralj je odgovoro, da je to žmetno, ar monarkija vu rokah ma Trentino, nego Francija ne ma Šlezijo obsedeno. Pogajanje se je sledi vtrgnolo. Od naše strani se je izjavilo, da je naš kral ob drugim ne piso. Entente je odgovor dobila te dni: Avstrija i Nemčija sta ešče vu bolje tesno zavezo stopile. — Z 48. ustavne stranke je stopilo 43 poslancov. Wekerlejeva vladna stranka je zdaj vu velkoj menšini. Ministerski predsednik se dŭnok vŭpa, da iz volilne reforme po sporazumi s Tisov pravda bode.

Amerika poslala do zdaj v Francijo več vojakov, kak je obljubila; vu prvoo polovici l. 1918. pošlejo 500,000 močov. — V Kijevije Hetman Skoropadski, ki je zdaj gospodar Ukrajine, dao zapreti bivšega predsednika rade i druge člane. — Angluši i Francozi so pri bregi Kimmel močno napadali, da bi ga nazaj dobili. — Iz Kopenhage pride glas: Ludendorff šče vojaško moč Francije streti i bitje nadaljavati notri do jeseni. — Naš kral je odpotŭvo vu Sofijo i Konstantinopel. — Japonci pošlajo čete v Vladivostok. Od bojne se guči med Rusom i Japoncami. — Taljani so vu 11 bitkah ob Soči do jeseni 1917 zgubili: mrtvih 270,000, invalidov 230,000, zgrabljenih 134,000. Vu jesenskoj ofenzivi l. 1917 so zgubili vu mrtvih 38,000, vu ranjenih 123,200, vu zgrabljenih 295,000. — Nemci so v Ukrajni vu vesi Djulbar zgrabili dovico pokojnoga cara i Nikolaj Nikolajeviča. On je bio generalisimus ruske armade od začetke bojne do sept. 1915. Nesmileno je gnao čete vu bitje. Pri Gor-

lici je njemi moč streta. Oženjeni je z drugov hčerjov črnogorskoga krala Nikolaja. Šteo je streti Nemčijo i zdaj je vu nemške roke prišo.

Na Francuškem registrirajo (vküp pišejo) može od 16. do 55. leta. Vlada izjavlja, da ne namerava je notri pozvati. Ministerski predsednik je z fronta prišo i pravo jo, da vse teče poleg zelenja, nego nemci so žilavi i trdokorni, na hitroma ne bode konca bojni. — Vojaško pristanišče Kotor, Cattaro v Dalmaciji so sovražni letalci večkrat napadali brezi vspeha.

17. máj. V Albiniji taljani i francozi so napadali. Pri Korca so nika malo postora zadobili. — Mackensen je že zahodnom bojišči. — Francuški časnik Temps piše, da pogodba trdnoga mira je razdelitev austro — vengerske monarhije. — Na ruskih vodah, v Hangö kda so se nemci približavali, so angluši svojih 7 podmorskih čunov zaničili. Ruski so zaničili svojih 4 čunov. Lord Balfour od pisma našega krala je izjavo, da je pismo privatno i poslano bilo k Poincaru. Samo angluškomu krali i ministerskomu predsedniku je bilo slobodno pokazati. Drugi ministri so ne v roke dobili. Američka vlada je nikaj ne znala od pisma, ne, da bi se ne vúpali, ar Anglija nika ne ma skrivati pred Wilsonom. Kral Karol je šteo pokazati svojo mirovno nakanenje i zaveznike je šteo razploditi.

Dom i svet. — Glási.

Vredništvo ljudno proši naročnike, naj preglednejo senje vu kalendari i či je kaj spremenjeno ali či kaj želejo iz nova notri djati, naj odpišejo vredništvu „Novin.“

Vtopo se je na Dolnjoj Bistrici brodar Kreslin Marko. Kda je na most skočo z lancom, ka bi ga pridrgno, je spadno na glavo, si jo prebio, se skotno vu Müro, odked so ga mrtvoga vöpotegnoli. Žena je od žalosti nevarno zbetažala.

Zasledili so tate, ki so zimos gospodsko krmo krali z črensovskih štal. So z törjanske i črensovske fare.

Nos je kovači doli vjo eden topničar v Slovenskoj vesi. Meli so nikše proščenje, kovač i topničar sta se nika svadila. Kda je topničar krv vido, je pobegno. Nišče ga ne pozna.

Ruski Kalesmihov Vasili s prijatlom Viktorom je notri vtrgno v Domašavci vu hišo Osvald Jožefa. Odnosla sta črevlje, leder, gvant vu vrednosti 3520 k. Kalezmihova so žandarje zgrabili. Drugoga iščejo. V Domašavci je zgo-

rela veška krčma, vu šteroj je bio z arende Sukič Janoš. Pohišstvo, gvant, krma je zgorela.

Vu kosnoj fabriki vu Monoštri je Zwickl Jozef z Patafalva koso brüso na velkom kamni. Na ednok je kamen razno razleto, eden del je delavca vu glavo zadeno s takšov mečjov, da je njemi glava razšpricnola. Fabrika je mrtveca vu lepo škrinjjo djala i domo odpeljala na Patafalva. Tam so ga pokopali.

Na misijone: Horvat Ivan z Žižkov 60 k. na odküp i krst deteta poganškoga, šteromi de ime Ivan, Horvat M z Trnja 2 k. Ütroša Bara z G. Bistrice 4 k.

Vdobljeni so penezi: Črpnjak Leopold 4 k.

Vrednost krave. Pogorel je siromašen Slovak. Zgorela mu je koča, žena in krava. S solzami v očeh se je nagnil preko krave, gladil jo po glavi i djao: Kravica ti moja mila, zakaj pa nisi mukala? Oženiti se je lahko, ali tako lepo kravo kúpiti, oh to je težko, tako težko.

Koza in mestna gospa. V nekem nemškem mestu je kúpila profesorjeva žena kozo od vinogradnika. Živalici so napravili lep nov hlev, da ga je bilo veselje videti. Čez tri dni je prisopihala meščanka k vinogradniku s skrbjov na čeli: „Čujte, koza, štero ste mi jo odali, more biti bolna, ar ne da niti kapljice mleka!“ — „Ni mogoče, gospa. Koža je bila zdrava in je mela dosta mleka.“ — „A če povem, da ga nima niti kapljice! Tri večere sem ji postavila piskrček v hlev, pa je bil vsako jutro prazen...“

Okapanca. Okapamo sečivo, da pripravimo travo okoli betva. Okapamo nadale zato, da k betvi pustimo zrak i roso. Dobro i gosto vkapanje je več vredno, kak polevanje. Zato pa pravijo, da kukurco tak more okopati, da se ta pre vrže i tak k njoj rajo zemlja nazaj djati. Tü je čas šprickati trs. Doide $\frac{1}{2}\%$ galicove vode. To je na eden liter vzememo pol deke galica i telko vapna, či je mogoče, nepogašenoga. Med poldnevom ne šprickajmo, ar se požari trs.

Kda mo kosili? Znamo, da zelenje na človečo potrebo je tečas dobro, dokeč je gingavo, staro je že več ne tečno. Tak je i trava naj boljša za krmo, kda cvete. Sledi že vse meč odide vu semen, te mo že slamo kosili. Pri staroj detelci dosta listja na nikoj pride.

Žižki. Zglubajo žito, pšenico. Čisto trbe držati pod. Zdaj kda tak nindri ne ga starine, pod pometemo, obelimo

s vapnom, šteromi je malo karbolove kisiline zmešano. Ali pa kokvačo pustimo gor s malimi piščancami. Zvün čarnih žižkov so jo beli žižki, so dvakrat dugši i tüdi preveč škodljivi.

Len. Je rani i kesen. Dobro predivo gosti len da. Za semen je boljše redko sejati. Dve-tri leto staro semen je najboljšo sejati. Dobro semen se vu vodi pogrozi, na žerjavom vogelji s plamnom zgori.

Dosta je bankovcev. Leta 1914 je bilo 2129 milijon koron, leta 1915. 7162 milijon, zdaj pa 20.300 milijon, skoro 10 krat več, kak l. 1914. Edna marka vala 1.50 k. Švičarski frank 1.68 k.

Je plača štabnih častnikov velka. Na Dunaji (Wien) je kontrolkomišija za državne duge na oči vrgli vojaštvi, da zato telko bankovcev pali okoli kroži, da ne šparajo s penezami. — Z vojaške strani kažejo, da eden podpolkovnik ma na mesec tü doma 960 koron, proti tomi eden vučeni kovač vu fabrikah dobi na mesec 820 k. Pravijo, da so mogli više maximal cene kúpovati, ovak bi ne dobili i bi vojaki ešče več glada trpeli. — Edno samo vidimo, da na vse kraje so samo velke plače. Ne čüdo, da so tak doli vdarili peneze.

Pošta. Zadravec K. Veščica. Kak Vam Novin menje pride, včasi se glasite ali pri meni ali na tiskarno ali na pošti reklamirajte. Nikaj ne košta. Stare pritožbe ne morem sprejeti. — Maček. Krplivnik. Rudeči križ nam piše, da Vas sin je 5. okt. 1916. pri Zwyziu premino.

Mro je v Tomski na Ruskom Tüll Ferdinand, brat gospoda Gorajo Siničkoga. Jočejo za njim stari stariše. — Na taljanskem fronti je mro Časar Ferenc. Ostavo je ženo i štiri male dece. — Mro je Časar Peter ledičen. Obadva sta bila z Cöpenec.

Kelko zabela nihajo? Zabela, masti, slanine, olaja na mesec nihajo 42 dkg. Ki žmetno delo opravljajo, polski delavci dobijo 1 kg. Več dobijo reparje. Žajeci, mlaci na čas žetve dobijo 3 kg.

V nedelo po svetki najsvetejšega Srca Jezuševoga, 9. jun. dose pobožnosti opravljale za kak najprveši, mir. Oltarsko svestvo se celi den postavi na molbo. Kde je mogoči, obdrži se procesija s oltarskim svestvom, Večer se zmolijo litanije od najsv. Srca i molitev Benedika XV. za mir. Oprosimo božje Srce za grehe svetovne bojne, prosimo njegovo smilenost, da vse trpljenje naj obrne na bobro Njega ljubčim dūšam. Ob tej priliki omeaimo, da za srečen konec bojne je odredo predsednik Američki Wilson 30. majnika pokoro, molitve i post.